

Laukaan kunnan lausunto Fingrid Oy:n Harjulinjan voimajohtohankkeen YVA-ohjelmasta

Kunnanhallitus 15.12.2025

665/11.00.03/2025

Päätösehdotus

Laukaan kunta antaa Fingrid Oy:n Harjulinjan ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta seuraavan lausunnon: Laukaan kunta katsoo, että laadittu ympäristövaikutusten arviointiohjelma on sisällöltään ja laajuudeltaan riittävä.

Kunta tuo kuitenkin esiin huolensa siitä, että voimajohtolinjan vaihtoehdot 1, 2 ja 5 sijoittuvat valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden luonto- ja maisemakohteiden alueelle tai niiden läheisyyteen. Laajat johtokäytävät muuttavat näiden alueiden maisemakuvaa ja luonnonarvoja. Kunta edellyttää näiden arvojen osalta kattavaa vaikutusten arviointia.

Kunta pitää tärkeänä, että YVA-selostuksessa arvioidaan huolellisesti vaikutukset Natura-alueisiin, pohjavesialueisiin ja arvokkaisiin luontokohteisiin. Selostuksessa tulee tuoda selkeästi esiin myös mahdolliset haittojen lieventämiskeinot sekä niiden toteuttamiseen liittyvät reunaehdot jatkosuunnittelua varten.

Lisäksi kunta tuo esiin todellisen huolensa linjauksen sijoittumisesta lähelle Lankaharjua ja erityisesti Lankaharjun pohjavesialueelle. Harju, joka on kapeimmillaan 100 m leveä, muodostaa padon Lankajärveä vasten. Järven vesipinta on noin 15 metriä korkeammalla tasolla kuin itäpuolen maapinnan taso. Keski-Suomen Poski-projektin pohjavesiselvityksen tutkimusraportin (23.11.2009) mukaan järven tai pohjaveden pinnan vaihtelu voivat aiheuttaa hydrologisen muurtuman vaaran, joka pahimmassa tapauksessa aiheuttaa järven purkautumisen alapuoliseen maastoon. Tämä riski pitää YVA-ohjelmassa tunnistaa ja tarkastella YVA-selostuksessa.

Kunta korostaa lisäksi, että voimajohtolinjan suunnittelussa tulee pyrkiä välttämään asutuksen ja maatalouden suuryksiköiden läheisyyttä. YVA-selostuksessa on arvioitava kattavasti johtokäytävän vaikutukset asukkaiden asumisviihtyvyyteen, maisemaan ja virkistyskäyttöön sekä maaseudun elinkeinojen toimintaedellytyksiin ja tuotantoeläinten hyvinvointiin. Arvioinnissa olisi hyvä ottaa huomioon myös johtokäytävän taloudelliset vaikutukset yksityisille kiinteistönomistajille ja yritystoimintaan.

Päätös

Selostus

Kantaverkkoyhtiö Fingrid Oy on toimittanut Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskukseen (ELY-keskus) ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä annetun lain (252/2017) mukaisen arviointiohjelman (YVA-ohjelma), joka liittyy uuteen voimajohtoyhteyteen Pyhäjärven Murtooperän ja Kangasniemen Kauppilan välillä. Hanke edellyttää laajuutensa vuoksi YVA-lain mukaisen arviointimenettelyn soveltamista. YVA-menettelyssä tunnistetaan, arvioidaan ja kuvataan hankkeesta aiheutuvat ympäristövaikutukset sekä lisätään kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia suunnitteluun. YVA-menettelyssä ei tehdä hanketta tai voimajohtojen reittejä koskevia päätöksiä, vaan menettely tuottaa tietoa päätöksenteon ja suunnittelun perustaksi.

ELY-keskus on varannut Laukaan kunnalle mahdollisuuden antaa lausunnon YVA-ohjelmasta. Ohjelma on nähtävillä 17.11.-31.12.2025 välisenä aikana. Ohjelmaan

liittyvä avoin Teams-vuorovaikutustilaisuus järjestettiin 2.12.2025. Yleisötilaisuus järjestettiin Konnevedellä 10.12.2025.

YVA-menettely

YVA-ohjelma on osa lakisääteistä YVA-menettelyä. YVA-ohjelma on hankkeesta vastaavan (Fingrid Oy) laatima suunnitelma, jossa kerrotaan, miten ympäristövaikutusten arviointi tehdään. Ohjelmassa kuvataan itse hanke, sen mahdolliset vaihtoehdot ja millaisia vaikutuksia ympäristöön, ihmisten terveyteen ja luonnonvaroihin selvitetään.

YVA-ohjelman jälkeen laaditaan varsinainen YVA-selostus, jossa hankkeesta vastaava selvittää ja arvioi ympäristövaikutukset sekä järjestää siihen liittyvän osallistumisen. YVA-selostuksen sisältövaatimukset löytyvät YVA-asetuksesta (4 §).

Harjulinjan YVA-selostuksen on arvioitu valmistuvan loppusyksystä 2026, jolloin ELY-keskus antaa selostuksesta yhteysviranomaisena perustellun päätelmän.

YVA-ohjelma on saatavilla osoitteesta

<https://www.ymparisto.fi/fi/osallistu-ja-vaikuta/ymparistovaikutusten-arviointi/harjulinja-2-x-400110-kilovoltin-voimajohtohanke>

YVA-menettelyn jälkeen tehtävässä voimajohdon yleissuunnitteluvaiheessa lopullinen johtoreitti ja pylväspaikat suunnitellaan maastotutkimusten perusteella. Pylväspaikkojen suunnittelussa huomioidaan ratkaisujen ympäristönäkökohdat, tekniset ja taloudelliset tekijät sekä nykyisen johtoalueen hyödyntäminen.

Harjulinjan YVA-ohjelma

Harjulinjan hankkeessa tarkastellaan kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj:n Pyhäjärven Murtooperän ja Kangasniemen Kauppilan välille rakennettavaa uutta 2 x 400+110 kilovoltin voimajohtoyhteyttä, joka sijoittuu 14 kunnan alueelle neljässä maakunnassa. Voimajohdot sijoittuvat osin kokonaan uuteen maastokäytävään ja osin nykyisten voimajohtojen rinnalle. Uudessa maastokäytävässä johtoalueen leveys on noin 96 metriä. Nykyisen voimajohdon rinnalle rakennettaessa voimajohtoalue levenee nykyisestä tyypillisimmin noin 74 metriä. Perusratkaisuna käytettävä pylvästyyppi on haruksin tuettu, teräksestä valmistettu kaksijalkainen portaalipylväs. Ylimmät 400+110 kilovoltin pylvään osat eli ukkosulokkeet ulottuvat keskimäärin noin 35–37 metrin korkeudelle. Pylväsväli on noin 250–350 metriä.

Alustavassa reittisuunnittelussa on tutkittu erilaisia reittivaihtoehtoja (VE) voimajohdon toteuttamiseksi ja päädytty tarkastelemaan viittä eri linjausta, joista yksi toteutetaan. Hankkeen toteuttamatta jättäminen (niin sanottu ”nollavaihtoehto”) ei ole mukana YVA-menettelyn vaihtoehtotarkastelussa, koska hankkeesta vastaavan mukaan sähkönsiirtoa ei voida tulevaisuudessa hoitaa nykyisellä kantaverkolla ja jo päätetyillä verkkoinvestoinneilla ilman haitallisia siirtokapasiteettirajoituksia tai vaarantamatta käyttövarmuutta.

Tarkasteltavien voimajohtoreittien yhteispituus on noin 413 kilometriä ja rakennettavan voimajohtoyhteyden pituus on noin 181–196 kilometriä toteutettavasta vaihtoehdosta riippuen.

YVA-prosessin aikana tarkastellaan vaihtoehtoisten voimajohtoreittien ympäristövaikutuksia, joilla tarkoitetaan suunnitellun voimajohdon aiheuttamia välittömiä ja välillisiä vaikutuksia ympäristöön. Vaikutusten arviointi käsittää

hankkeen koko elinkaaren eli voimajohtoon rakentamisen, käytön sekä käytöstä poiston (purkaminen) aikaiset vaikutukset.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tarkastellaan hankkeen vaikutuksia kokonaisvaltaisesti ihmisiin, ympäristön laatuun ja tilaan, maankäyttöön ja luonnonvaroihin sekä näiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin YVA-lain ja –asetuksen edellyttämässä laajuudessa. Ympäristövaikutusten arvioinnin pääpaino kohdennetaan todennäköisesti merkittävimpiin vaikutuksiin. Arviointi toteutetaan tavalla, jossa kuvataan ympäristövaikutuksen ilmeneminen ja arvioidaan muutoksen suuruutta verrattuna nykytilaan. Vaikutusarvioinnin yhteydessä on laadittu tai laaditaan seuraavat selvitykset:

- liito-oravaselvitys
- muut luontodirektiivin liitteen IV(a) mukaiset lajit
- pesimälinnusto
- arvokkaat luontokohteet (VesiL 2 luku 11 §, Lsl 64 § ja Lsl 65 §, Metsälaki 10§)
- perinneympäristöt
- maisema-analyytit
- arkeologinen inventointi
- havainnekuvat
- sähkö- ja magneettikenttälaskelma

Lisäksi hyödynnetään olemassa olevia selvitysaineistoja ja viranomaisten tietoja.

Voimajohtolinjavaihtoehdot Laukaan kunnan alueella

Vaihtoehdot 1, 2 ja 5 kulkevat Laukaan kunnan itäisellä alueella noin 15,2 km matkan. Reitti kulkee Simunan kautta Lankamaalle ja ylittää Leivonveden vesialueen noin 300 metrin matkalta. Uusi johtoalue vie pinta-alaa noin 142 ha, josta pääosa on metsätalousmaata. Peltoalueilla linja kulkee yhteensä noin 900 metrin matkalta. Alueella ei ole voimassa yleis- eikä asemakaavaa.

Voimajohtoreitiltä on tunnistettu seuraavat merkittävämät luontokohteet:

- Natura-alueet
 - o Lankamaan harjualue (FI0900012) sijoittuu noin 80 metrin etäisyydelle voimalinjasta. Alueelle laaditaan hankkeen yhteydessä Natura-arviointi.
 - o Kierälammen kalliot - Pyykkivuori (FI0900105) sijoittuu noin 140 metrin etäisyydelle voimalinjasta.
- Koskiensuojelulla suojellut vesistöt Rautalammin reitti Kuhankosken yläp. vesistössä (MUU090023)
- valtakunnallisesti arvokas moreenimuodostuma Lankavuori (MOR-Y09-035). Linjaus kulkee noin 1,8 km matkan moreenimuodostumalla.
- valtakunnallisesti arvokas kallioalue Kukkovuori-Pyykkivuori (KAO090134). Linja kulkee noin 1,4 km matkan kallioalueella.
- pohjavesialue Lankamaan harju 0941003 (luokka 2E). Linja kulkee pohjavesialueella tai sen muodostumisalueella noin kolmen kilometrin matkan.
 - o muu vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen
- Lankamaan maakunnallisesti arvokas maisema-alue sijoittuu pieneltä osin linjauksen suoja-alueelle Hepomäen kohdalla.
 - o Lankamaan maisema-alue edustaa perinteistä, pienviljelyvaltaista maaseudun kulttuurimaisemaa, jossa kohtaavat loivasti kumpuilevat viljelysalueet, metsäiset vuoret ja puuston takaa pilkottava vesistö (Keski-Suomen maakuntakaava).

Näiden lisäksi linjalle sijoittuu kuusi arvokasta pienvesistöä/suoluontokohdetta (Kallioniemen, Pesäviidankoven ja Rasiahonpellon norot, Ukonniityn puro ja Hanhivuoren arokosteikko ja räme). Linjan läheisyyteen (vyöhyke 300m linjasta) sijoittuu myös arvokkaita luontokohteita ja elinympäristöjä.

Myös asutusta sijoittuu voimalinjan läheisyyteen. Alle 100 metrin päähän voimalinjasta sijoittuu kaksi loma-asuntoa ja yksi vakituinen asuinrakennus. Alle 300 metrin päähän linjasta sijoittuu kahdeksan loma-asuntoa ja kymmenen vakituista asuinrakennusta.

YVA-ohjelmassa esitetty eri sidosryhmien välinen vuorovaikutus ja kansalaisten osallistuminen YVA-menettelyn aikana

Eri sidosryhmien välinen vuorovaikutus ja kansalaisten osallistuminen ovat keskeinen osa YVA-menettelyä. Arviointimenettelyyn voivat osallistua kaikki ne, joiden oloihin tai etuihin hankevastaava vaikuttaa. Yhteysviranomainen tiedottaa arviointiohjelman ja arviointiselostuksen valmistumisesta maakuntalehdissä ja järjestää niistä kuulemisen. YVA-menettelyn aikana järjestetään kaikille avoimet tiedotus- ja keskustelutilaisuudet YVA-ohjelman valmistuttua ja YVA-selostuksen valmistuttua. Kansalaiset voivat esittää mielipiteitä yhteysviranomaisena toimivalle Pohjois-Savon ELY-keskukselle (vuoden 2026 alusta Lupa- ja valvontavirastolle) sekä ohjelma- että selostusvaiheessa.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Linda Leinonen

Valmistelija

kaavoitusjohtaja Mari Holmstedt, p. 0400 317 759